

המספד בירושלים מאת הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

1. זכריה פרק יב

- (ח) ביום ההוא יגן ידוד בעד יושב ירושלם והיה הנכשל בהם ביום ההוא כדויד ובית דויד כאלהים כמלאך ידוד לפניהם:
(ט) והיה ביום ההוא אבקש להשמיד את כל הגוים הבאים על ירושלם:
(י) ושפכתי על בית דויד ועל יושב ירושלם רוח חן ותחנונים והביטו אלי את אשר דקרו וספדו עליו כמספד על היחיד והמר עליו כהמר על הבכור:
(יא) ביום ההוא יגדל המספד בירושלם כמספד הדד רמון בבקעת מגדון:

2. תלמוד בבלי מסכת מגילה דף ג עמוד א

תרגום של נביאים - יונתן בן עוזיאל אמרו מפי חגי זכריה ומלאכי, ונזדעזעה ארץ ישראל ארבע מאות פרסה על ארבע מאות פרסה. יצתה בת קול ואמרה: מי הוא זה שגילה סתריי לבני אדם? עמד יונתן בן עוזיאל על רגליו ואמר: אני הוא שגליתי סתריך לבני אדם; גלוי וידוע לפניך שלא לכבודי עשיתי, ולא לכבוד בית אבא, אלא לכבודך עשיתי שלא ירבו מחלוקת בישראל... מאי שנא דאורייתא דלא אזדעזעה, ואדנביאי אזדעזעה? - דאורייתא מיפרשא מלתא, דנביאי איכא מילי דמיפרשן, ואיכא מילי דמסתמן. דכתיב +זכריה י"ב+ ביום ההוא יגדל המספד בירושלם כמספד הדרמון בבקעת מגדון, ואמר רב יוסף: אלמלא תרגומא דהאי קרא לא ידענא מאי קאמר: ביומא ההוא יסגי מספדא בירושלים כמספדא דאחאב בר עמרי דקטל יתיה הדרמון בן טברימון ברמות גלעד, וכמספדא דיאשיה בר אמון דקטל יתיה פרעה חגירא בבקעת מגידו.

3. תלמוד בבלי מסכת סוכה דף נב עמוד א

הא הספידא מאי עבידתיה? פליגי בה רבי דוסא ורבנן. חד אמר: על משיח בן יוסף שנהרג, וחד אמר: על יצר הרע שנהרג.

4. המספד בירושלים

אמנם כשם שיצר השם יתברך באדם הגוף והנשמה... כן הכין בישראל ביחוד שני אלה הכחות: הכח המקביל לערך הגוף האנושי השוקק לטובת האמה במעמדה ושכלולה החמרי, שהוא הבסיס הנכון לכל התכניות הגדולות והקדושות שישראל מצינים בהן, להיות עם קדוש לה' אלוקי ישראל, ולהיות לגוי אחד בארץ לאור גוים. והצד השני עצם הכח לשכלול הרוחני עצמה. וההבדל שביניהם: שלהצד הראשון יש דוגמא בין כל עמי הארץ לישראל כמו שאנו שוים להם בגופניות כאשר האדם שוה בכח החיים שבו לאחד הבעלי חיים. והצד השני הוא הענין המתיחד לישראל עצמם...

5. בראשית פרק מב

- (ו) ויוסף הוא השליט על הארץ הוא המשביר לכל עם הארץ ויבאו אחי יוסף וישתחוו לו אפים ארצה:

המספד בירושלים מאת הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

6. בראשית פרק מז פסוק כח

ואת יהודה שלח לפניו אל יוסף להורת לפניו גשנה ויבאו ארצה גשן

7. רש"י ומדרש אגדה

להורות לפניו לתקן לו בית תלמוד שמשם תצא הוראה

8. המספד בירושלים

והנה תכלית בחירת מלכות בית דוד היה, שיהיו שני הכוחות נכללים כאחד ולא די שלא יהיו סותרים זה לזה כי אם עוזרים זה את זה...

9. בראשית רבה (וילנא) פרשה סג

אדמוני, אמר רבי אבא בר כהנא כאלו שופך דמים, וכיון שראה שמואל את דוד אדמוני דכתיב (שמואל א טז) וישלח ויביאהו והוא אדמוני נתיירא ואמר אף זה שופך דמים כעשו, אמר לו הקב"ה עם יפה עינים, עשו מדעת עצמו הוא הורג אבל זה מדעת סנהדרין הוא הורג,

10. המספד בירושלים

אמנם עוונותינו הטו אלה שנתחלקה מלכות בית דוד וכל אחד מן הכחות השנים שהיו ראויים להתאחד דוקא, התחיל להתפתח (to develop) בפני עצמו, כאלו דבר אין לו עם משנהו... אפרים שנוסד על ידי ירבעם... פנה לגמרי מהקדשה העליונה המיוחדת לישראל... ומזה יצא... חטא עבודה זרה, שגרם להתפתחות הנטיה של השווי שיש בישראל לעמים לצד הרע... ויהודה- בחסר לו הצד המעודדו בחמריותו היה צריך להשלמה רוחנית גדולה ואדירה, שתספיק להמציא גם כן את הצד החסר החמרי, וכיון שלא עלה למעלה זו נתבזבז (became diminished) הכח הרוחני גם כן עד שלא החזיק מעמד

והנה פעלת משיח בן יוסף... אף על פי שודאי תהיה עם זה ממלאת בדעת ויראת ה' שנמצאת הרבה גם כן לתכלית הכשרת כלל האנושית, מכל מקום כיון שהיסוד העקרי המרבה באיכותו, שהוא התיחדות הצורה הפרטית הישראלית בהתגברת אינו בולט בו כל כך, אי אפשר לו להתקיים- על כן עתיד משיח בן יוסף להיות נהרג. אמנם כנהרג יכירו הכל העוות, שאמנם לא היה הדור ראוי להכיר הערך של הנטיה לתגברת כוללת, איך לקבל ממנו רק הטוב, ואת הטוב באמת לקבל, ולשעבדה לתקף הצד העליון שבתעודת ישראל, למשיחות בן דוד.

12. תרגום

כמספדא דאחאב בר עמרי דקטל יתיה הדררימון בן טברימון ברמות גלעד

13. תלמוד בבלי מסכת סנהדרין דף קד עמוד ב

דורשי רשומות היו אומרים: כולן באין לעולם הבא, שנאמר (תהלים ס') לי גלעד... לי גלעד - זה אחאב שנפל ברמות גלעד,

המספד בירושלים מאת הרב אברהם יצחק הכהן קוק זצ"ל

14. תלמוד בבלי מסכת מועד קטן דף כח עמוד ב

נענה רבי עקיבא ואמר: (זכריה י"ב) ביום ההוא יגדל המספד בירושלים כמספד הדרמון בבקעת מגדון. ואמר רב יוסף: אלמלא תרגומיה דהאי קרא לא הוה ידענא מאי קאמר: בעידנא ההוא יסגי מספדא בירושלים כמספדא דאחאב בר עמרי דקטל יתיה הדרמון בר טברימון... והלא דברים קל וחומר: ומה אחאב מלך ישראל, שלא עשה אלא דבר אחד טוב, דכתיב +מלכים א' כ"ב+ והמלך היה מעמד במרכבה נכח ארם - כך, בניו של רבי ישמעאל - על אחת כמה וכמה.

15. תרגום

וכמספדא דיאשיה בר אמון דקטל יתיה פרעה חגירא בבקעת מגידו.

16. מלכים ב פרק כג פסוק כה

וכמהו לא היה לפניו מלך אשר שב אל ידוד בכל לבבו ובכל נפשו ובכל מאדו ככל תורת משה ואחריו לא קם כמהו:

17. המספד בירושלים

והנה, בתור עקבא דמשיח בן יוסף, נתגלה חזיון הציוני בדורנו, הנוטה לצד הכללי ביותר

